

SỞ NÔNG NGHIỆP VÀ MÔI TRƯỜNG
**CHI CỤC TRỒNG TRỌT
VÀ BẢO VỆ THỰC VẬT**

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Số: /CCTTBVTV-TTBVTV
V/v hướng dẫn phòng trừ
bệnh trên cây bí xanh thom

Thái Nguyên, ngày tháng 4 năm 2026

Kính gửi: UBND xã Thượng Minh

Theo đề nghị tại công văn số 482/UBND-KT, ngày 31/3/2026 của UBND xã Thượng Minh về việc đề nghị kiểm tra, hướng dẫn cách xử lý dịch bệnh trên cây bí xanh thom;

Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật tỉnh Thái Nguyên đã tổ chức 02 cuộc kiểm tra, xác minh thực địa vào các ngày 31/3/2026 và 02/4/2026 tại các thôn Phiêng Phàng, Khuổi Luôm, Khuổi Ha (xã Thượng Minh). Đồng thời, ngày 09/4/2026, Chi cục đã kết nối, mời chuyên gia của Viện Bảo vệ thực vật tiếp tục kiểm tra, xác định nguyên nhân gây bệnh trên cây bí xanh thom tại địa phương.

Kết quả của các cuộc kiểm tra tại thực địa như sau: (1) Khoảng 4 ha cây bí xanh thom giai đoạn bắt đầu leo giàn và giai đoạn ra hoa - đậu quả, có hiện tượng trên thân có đốm hình bầu dục, hơi lõm, màu vàng nhạt, có nhựa nâu đỏ, đen ứa ra, dây nứt nẻ thành vết dài màu nâu xám, một số cây gốc và rễ bị thối, thân cây và lá héo, cây bị chết; tỷ lệ cây bị bệnh và chết cục bộ 20%. Nguyên nhân được xác định do bệnh nứt thân chảy nhựa (hay còn gọi là nứt thân xì mũ) gây ra. (2) Khoảng 3 ha bí xanh thom giai đoạn phát triển 4-5 lá có hiện tượng mặt trên lá có vết bệnh nâu xám, dọc gân lá có hình đa giác, mặt dưới lá vết bệnh có màu nâu xám. Những lá bị nặng vết bệnh liên kết thành mảng làm lá khô, héo. Tỷ lệ cây bị bệnh cục bộ 30% cây (tỷ lệ lá bị hại 80% lá/cây). Nguyên nhân được xác định do bệnh sương mai gây ra.

Qua phỏng vấn một số hộ nông dân và ghi nhận ngoài thực địa cho thấy còn một số tồn tại trong cách trồng và chăm sóc cây bí xanh thom như: Nhiều diện tích chưa được lên luống theo đúng kỹ thuật, bón phân chuồng tươi, tưới trực tiếp phân bón vào gốc cây, sử dụng phân bón và thuốc trừ bệnh chưa đúng chủng loại và kỹ thuật... do đó hiệu quả phòng, trừ bệnh chưa cao, bệnh tiếp tục phát sinh, diễn biến phức tạp, khó kiểm soát.

Để chủ động trong công tác phòng trừ, hạn chế thấp nhất thiệt hại do bệnh hại cây bí xanh thom gây ra, Chi cục Trồng trọt và BVTV đề nghị UBND xã Thượng Minh phối hợp tiếp tục thực hiện một số nội dung sau:

1. Phân công cán bộ kỹ thuật thường xuyên bám sát địa bàn, thực hiện tốt công tác kiểm tra, phát hiện bệnh hại để chủ động chỉ đạo, hướng dẫn người dân nhận biết và biện pháp phòng trừ bệnh nứt thân chảy nhựa, bệnh sương mai, cụ thể:

- Đối với những ruộng/vườn bí có bộ rễ kém phát triển:
  - + Kiểm tra độ pH của đất, nếu pH < 5.5, tiến hành bón vôi bột (lưu ý không bón sát gốc).
  - + Sử dụng thuốc, phân bón kích rễ chứa Acid Humic để phục hồi bộ rễ, kích thích ra rễ mới, cải tạo đất tơi xốp, nâng cao khả năng hấp thụ dinh dưỡng, giúp cây bí còi cọc sớm xanh tươi và tăng sức đề kháng.
- Đối với những diện tích bị bệnh nặng, không có khả năng phục hồi:
  - + Thu gom và tiêu huỷ toàn bộ cây bị bệnh.
  - + Bón vôi trên toàn bộ diện tích để diệt trừ nguồn nấm bệnh trong đất.
- Đối với các diện tích có tỷ lệ bệnh thấp, diện tích chưa xuất hiện bệnh.
  - + Cần thường xuyên thăm đồng, tỉa bỏ bớt các nhánh vô hiệu, lá già tạo độ thông thoáng cho luống bí.
  - + Khai thông rãnh thoát nước, tránh hiện tượng ruộng bị ngập, không thoát nước kịp khi gặp mưa.
  - + Cắt tỉa lá bị bệnh, nhổ bỏ và tiêu huỷ cây bị bệnh nặng, đồng thời bón vôi vào hốc cây đã nhổ bỏ để xử lý nguồn bệnh trong đất.
  - + Khi thời tiết có sương ban đêm, trước và sau các đợt mưa lớn hoặc khi thấy thân lá cây rậm rạp, xanh tốt cần sử dụng các chế phẩm sinh học chứa nấm đối kháng bón vào đất (nấm Trichoderma) hoặc sử dụng các thuốc như: Booc đô, Coc 85 WP, Champion 77WP, Antracol 70WP...để tưới, phun phòng bệnh.
  - + Khi cây bị bệnh sử dụng một trong các loại thuốc như: Aliette 80WP, Ridomil Gold 68WP, Melody Duo 66.75WP, Anvil® 5SC... để phun trừ.

Chú ý: Để đạt hiệu quả cao trong khi dùng thuốc trừ bệnh cần phun lặp lại lần 2 sau 4-5 ngày; trong thời gian trị bệnh cho cây cần giảm lượng nước tưới, tuyệt đối không được làm ướt lên thân, lá khi tưới; hạn chế bón đạm, bổ sung canxi, kali cho cây để giúp cây phục hồi nhanh hơn.

- Đối với những diện tích bị bệnh liên tục nhiều chu kỳ, những diện tích đã bị bệnh nặng: Các chu kỳ sau cần xử lý đất bằng vôi bột, lên luống trước khi trồng và tuân thủ về mật độ, kỹ thuật chăm sóc. Khuyến cáo người dân cần luân canh với cây lúa, các cây trồng khác họ bầu bí. Ngoài ra cần tăng cường kiểm soát chất lượng cây giống, tuyệt đối không lấy quả tại những vườn đã bị bệnh để làm giống cho vụ sau, sử dụng đất ươm cây giống không nhiễm nấm gây bệnh...

2. Hướng dẫn nông dân sử dụng thuốc BVTV theo nguyên tắc “4 đúng”, tuân thủ thời gian cách ly, trang bị đầy đủ bảo hộ lao động khi tiếp xúc với thuốc; thu gom và xử lý an toàn, đúng quy định với vỏ bao bì thuốc BVTV sau khi sử dụng.

3. Tăng cường tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng về biện pháp chăm sóc, tình hình sâu, bệnh gây hại cây bí xanh thơm và biện pháp phòng trừ, đặc biệt là bệnh nứt thân chảy nhựa.

Với nội dung trên, Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật tỉnh Thái Nguyên đề nghị UBND xã Thượng Minh phối hợp thực hiện./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Sở Nông nghiệp & MT (b/c);
- UBND xã Chợ Rã;
- Lãnh đạo Chi cục;
- Phòng, trạm thuộc Chi cục;
- Lưu: VT, TT&BVTV, Oanhhtk.

**KT. CHI CỤC TRƯỞNG
PHÓ CHI CỤC TRƯỞNG**

Hoàng Thanh Bình